

عنوان مقاله:

تک فرزندی و تعیین کننده های آن در ایران

محل انتشار:

دو فصلنامه نامه انجمن جمعیت شناسی، دوره 15، شماره 29 (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 28

نویسندگان:

یعقوب فروتن - دانشیار جمعیت شناسی دانشگاه مازندران و محقق افتخاری دانشگاه وایکاتو نیوزیلند و غرب سیدنی استرالیا

حمیدرضا بیژنی - دانشجوی دکتری جامعه شناسی اقتصادی و توسعه، گروه علوم اجتماعی دانشگاه مازندران، بابلسر

خلاصه مقاله:

در این تحقیق، الگوها و تعیین کننده های مرتبط با "تک فرزندی" را مورد مطالعه قرار داده ایم که به عنوان یکی از عمده ترین جنبه های فرآیند موسوم به "تغییر شکل ویژگی های جمعیت شناختی" در جوامع معاصر محسوب می شود. پژوهش های اندکی در ایران بر موضوع تک فرزندی متمرکز شده اند که آنها نیز عمدتاً به تک فرزندی در چارچوب پدیده کم فرزندی پرداخته اند. تحقیق حاضر، نه تنها جزو معدود تحقیقاتی است که موضوع تک فرزندی را کانون توجه قرار داده، بلکه در زمره نخستین تحقیقاتی است که به طور همزمان هر دو بعد "باروری تحقق یافته" معطوف به متاهلین "دارای ۱ فرزند" و بعد "باروری مطلوب" معطوف به متاهلین "خواهان ۱ فرزند" را مطالعه می کند. نمونه تحقیق حاضر را ۲۵۵۷ نفر مردان و زنان ازدواج کرده ۳۰ ساله به بالا در نقاط شهری و روستایی شهرستان های منتخب ایران تشکیل می دهند. مطابق یافته ها، نه تنها الگوی تک فرزندی چندان مورد اقبال عمومی و پذیرفتنی نیست، بلکه نسبت متاهلین "خواهان ۱ فرزند" به میزان نیمی از نسبت متاهلینی است که "دارای ۱ فرزند" هستند. نتایج نشان می دهد در جامعه معاصر ما، تک فرزندی نه به عنوان یک الگوی موردانتظار و خواسته ذهنی افراد و خانواده ها، بلکه عمدتاً متأثر از تعیین کننده های خارج از ذهنیت و خواست آنان و تحت تاثیر شرایط اقتصادی اجتماعی است. بر همین اساس، اجرای برنامه ریزی های مناسب و سیاستگذاری های کلان در زمینه برطرف کردن دغدغه ها و دشواری های فرزندآوری به ویژه در عرصه فرصت های شغلی و اقتصادی به منظور محقق کردن پتانسیل های امیدوارکننده حدجایگزینی باروری در بین افراد و خانواده ها ضروری و اجتناب ناپذیر است.

کلمات کلیدی:

تک فرزندی، نگرش های جمعیت شناختی، شکاف نسلی، نگرش جنسیتی، دینداری، ایران

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1225552>

